

Als er een tijd is om te investeren is het nu!

In gesprek met Hans Gortemaker, oud-voorzitter van de Commissie Werkzaam Vermogen

Tekst Jos Aarnoudse **Beeld** J. Gortemaker, Shutterstock, iStock

Als we het over 'werkzaam vermogen' hebben, dan moeten we natuurlijk spreken met de oud-voorzitter van de synodale Commissie Werkzaam Vermogen, de heer Hans Gortemaker. Hoewel het werk van de commissie ten einde is, voelt hij zich – zo blijkt na de vraag om een interview – zeer betrokken bij de voortgang van het onderwerp.

Waar kwam de Commissie Werkzaam Vermogen uit voort?

"Hoe bent u eigenlijk voorzitter van deze commissie geworden?" is mijn openingvraag na de eerste kennismakingsschermutselingen. Gortemaker moet het even terughalen om het precies te kunnen schetsen: "Het was eigenlijk eerst een vraag van de toenmalige directeur Haaije Feenstra rond de ANBI-problematiek. Wij kennen elkaar van het Nederlands Bijbelgenootschap, waar Feenstra directeur was en ik in het bestuur zat. Het bestuur van de Dienstenorganisatie stelde begin 2019 een commissie in met een bredere opdracht: kom met voorstellen om het beschikbare vermogen in de kerk 'werkzaam' te maken. De ANBI probelematiek vormde inmiddels slechts een beperkt onderdeel van de opdracht. Ik denk dat ik zo in beeld kwam om aan zo'n commissie deel te nemen."

"De kerk heeft de toekomst, daar ben ik van overtuigd, omdat het Evangelie toekomst heeft."

Persoonlijke gedrevenheid Gortemaker

"U vertelt het als een soort samenloop van omstandigheden, maar ik heb u een paar keer meegemaakt, we waren

vanuit de VKB een keer op gesprek bij uw commissie en ik zag u ook een keer de synode toespreken, en daaruit krijg ik toch de indruk dat u ook een innerlijke drijfveer hebt om hiermee bezig te zijn, dat het meer is dan: nou ja, ik werd gevraagd en toen deed ik het, klopt dat? Het kan ook natuurlijk gewoon uw enthousiaste of postieve karakter zijn, dat weet ik niet?"

"Natuurlijk ben ik een realist, maar de kerk en het Evangelie zijn uiterst relevant. Daarom is het nu de tijd om te investeren."

Gortemaker reageert een beetje opgewekt verbaasd: "Wat leuk dat je dit opmerkt. Zeker, in het algemeen ben ik wel een gedreven persoon, maar als het om de kerk gaat zit dat inderdaad dieper. Het geloof draagt mij. De kerk heeft toekomst, daar ben ik van overtuigd, omdat het Evangelie toekomst heeft. Ik ben niet zo'n somberaar. Ja, het verandert, maar je moet bij mij niet aankomen met marginalisering van de kerk. De kern is en blijft de verkondiging van Woord en dienst aan de wereld. Mensen, ook jonge mensen, hebben behoefte aan spiritualiteit, zingeving en een diepere motivatie voor het leven en een plek waar ze daarin gevoed kunnen worden, waar ze gesteund worden. Natuurlijk ben ik een realist, maar de kerk en het Evangelie zijn uiterst relevant. Daarom is het nu de tijd om te investeren. Daar komt bij dat we een heel leuk team hadden in de commissie met Wim Deetman, Karin van de Broeke, Gerard Frank Solman, Jan Klop en Wim Oosterom. Fijn om mee te werken."

Hoezo deed de VKB niet mee?

"Wat opvalt is dat er geen vertegenwoordiger van de VKB, van de kerkrentmeesters, in de commissie zat, terwijl het nota bene ging over de vermogens van onder andere de gemeenten, is dat niet een beetje apart?" zo vraag ik. Gortemaker: "Ik heb zelf de commissie niet samengesteld, maar het was zeker niet bedoeld als een commissie waarin per se vertegenwoordigers moesten zitten, wel mensen

met wijsheid en kennis van zaken. We hebben overigens wel uitgebreid de VKB gehoord en ook rekening gehouden met feedback vanuit de VKB.”

“Het begint bij de vraag voor elke gemeente en elke diaconie: waartoe zijn we hier op aard? En waar willen en kunnen we de aankomende jaren naartoe?”

Behandeling ter synode

Vervolgens komen we over de eindbehandeling van het commissierapport te spreken. “Hoe hebt u de behandeling ter synode ervaren?” Gortemaker: “Ik heb daar wel enigszins gemengde gevoelens aan overgehouden. Het was de synodezitting die op verschillende locaties werd gehouden vanwege corona, maar dan verbonden met internetverbindingen. Maar dat bleek toch een tamelijk moeizame aan gelegenheid te zijn. We waren ook het laatste agendapunt, dus dat bevordert ook al niet. Het gedachtengoed werd omarmd: dat gemeenten en diaconieën zouden nadenken

over hun vermogens en zouden kijken of ze niet in een nauwere of wijdere kring bestemmingen zouden kunnen vinden die werkelijk geholpen zouden zijn met de inzet van een deel van hun vermogen. Dus dat vonden we heel positief, dat het gedachtengoed aansloeg.”

“Maar er was de nodige weerstand tegen het instrument dat wij voorstelden om het op gang te krijgen, een platform waar vraag en aanbod elkaar zouden vinden. Met name dat we er een startorganisatie voor voorstelden, met mensen in dienst, was een brug te ver. Dat werd gezien als: Utrecht gaat zich met de plaatselijke vermogens bemoeien. Terwijl we ontzettend ons best hadden gedaan om het van en voor de gemeenten te laten zijn: niks geen greep uit de kas vanuit Utrecht, maar juist plaatselijke gemeenten en diaconieën helpen zelf stappen te zetten. Want daar zijn de vermogens en daar begint het met bezinning en met het maken van nieuw beleid. Maar dan moet je, zeker waar de bestuurskracht plaatselijk gering is, wel steun bieden. Het ging puur om een make-larsfunctie. Wij hebben die weerstand onderschat, zeg ik nu. Maar we hebben ook het gevoel dat het platform verkeerd is begrepen. Het besluit werd dat het rapport unaniem werd aanvaard (dus het gedachtengoed), maar dat de stimulering en uitvoering gewoon een taak werden van de Dienstenorganisatie in verband van het beleidskader gericht op toekomstbestendig kerk-zijn.”

Het gedachtengoed laten doorwerken

"Maar uw rapport is toch maar mooi door de synode omarmd. Er beginnen toch dingen te bewegen. Het gedachtengoed valt in goede aarde. Kunt u het nog eens kort samenvatten wat dat is?" zo sluit ik hierop aan. Gortemaker: "Het begint bij de vraag voor elke gemeente en elke diaconie: waartoe zijn we hier op aard? En waar willen en kunnen we de aankomende jaren naartoe? Daaruit vloeit voort de vraag: en hoe zetten we de middelen die we hebben daar het best voor in. En kijk dan om je heen. Is het nu voor de kerk in Nederland niet de tijd om te investeren, en als dat niet kan in of vanuit je eigen gemeente, doe het dan elders. Laat vermogens niet niks doen."

"Het gaat om de inzet van de talenten die we als kerk en als gelovigen van God hebben ontvangen."

"Het zou mooi zijn als er in de elf classes voorhoedegemeenten zijn die laten zien hoe je dat doet. Zij kunnen voorbeelden zijn voor hun omgeving. We zien dat ons rapport wel degelijk gebruikt wordt om plaatselijk het gesprek op gang te laten komen. Dat is fijn om te horen. Maar ik maak wel wat zorgen over het vervolg. Ik heb er alle vertrouwen in dat het vanuit de Dienstenorganisatie wordt opgepakt, maar ons idee was dat je er een tijdje actief gemeenten en diaconieën mee zou moeten benaderen: hoe is het bij jullie, hoe kijken jullie er tegenaan, wat gaan jullie doen? Ik hoop dat de vragen die de CCBB's gaan stellen, maar ook door wat jullie nu als VKB doen, met dit themanummer, mensen aan het denken zetten. Het gaat om de inzet van de talenten die we als kerk en als gelovigen van God hebben ontvangen. In de grond stoppen en er netjes op passen, hoort niet bij een levende kerk, zou ik zeggen. Laat ook je vermogen renderen voor het Koninkrijk van God. Nogmaals, als er een tijd is om te investeren in projecten, activiteiten en nieuwe initiatieven in en vanuit de kerk, dan is het nu."

Over Hans Gortemaker

De heer Hans Gortemaker (72) heeft een achtergrond in de accountancy. Hij was partner bij PriceWaterhouseCooper (PWC), één van de 'grote vier'. Hij zat daar in het internationale bestuur, maar is ook altijd actief gebleven in het werk voor klanten. Daarnaast werd hij deeltijd hoogleraar accountancy aan de Erasmusuniversiteit in Rotterdam (hetgeen hij nog steeds doet). De combinatie van bestuur, praktijk en theorie heeft hem altijd heel goed gedaan. Kerkelijk is hij actief in Driebergen, waar hij onder andere twaalf jaar de Algemene Kerkenraad leidde. De heer Gortemaker is nog steeds actief in diverse besturende en toezichthoudende functies.

VELLEMA TORENUURWERKEN

Vellema Torenuurwerken is al meer dan zestig jaar gespecialiseerd in reparatie, restauratie en periodiek onderhoud van (monumentale) torenuurwerken en klokken. Vellema combineert kennis en respect voor historische- en monumentale waarde met de vele mogelijkheden van toepassing van eigentijdse (automatiserings)technieken.

Kijk op onze website voor meer informatie of bel ons voor een vrijblijvende afspraak: 0518 43 22 99.

VELLEMA
TORENUURWERKEN

VELLEMA. PASSIE VOOR MENS EN TECHNIEK.

VELLEMA TORENUURWERKEN - GRIENEDYK 48 - HALLUM - WWW.VELLEMA.NL

TOINE DAELMANS

LUIDKLOKKEN & TORENUURWERKEN

Stipdonk 16, 5715 PC Lierop
 ☎ Toine Daelmans: 0492 54 55 77
 ☎ Ralf van Veghel: 06 460 656 21
 info@daelmans.com - www.daelmans.com